

KNUD AGGER

(1895-1973)

Aftensmåltidet

1937-39. Olie på lærred. 175 x 141 cm.

Knud Aggers billede yder ikke umiddelbart modstand. Enhver kan se hvad der foregår på billedets overflade, og alle kan forholde sig til situationen erfaringsmæssigt. Men hvordan virker billedet på os? Hvilke associationer og følelser vækker det? Rejser billedet nogen spørgsmål?

Som om de stadig var ét, omslutter moderen roligt og harmonisk sit barn. Indkapslet i en urokkelig ligesidet trekant, hviler de solidt i det intime jordiske rum med en anden paradisisagtig virkelighed som potentiale. Her er ingen specielle tegn der kunne forankre billedet i en bestemt periode, og ingen specifikke personlige træk som et vellignende portræt ville kræve. Så selvom kunstnerens hustru og barn har ageret modeller, er det moderen med barnet vi ser – med referencer til kunsthistoriens utallige billeder af madonna med barn.

Med den frodige have som baggrund har kvinden og barnet del i paradiset. Men hvor er det blomstrende frugttræ placeret i billedets rum – fjernt fra kvinden eller tæt på hende? Er træet motivet i et maleri eller er det udsigten fra et vindue, måske fra en dør, eller er det et spejlbillede? Hvad enten vi kan finde svaret i billedet eller ej, er selve tvivlen om virkelighedsplanerne af central betydning. For denne flertydighed får os til at reflektere over hvad et maleri er, over maleriets væsen så at sige. Er det et åbent vindue ud mod virkeligheden eller en selvstændig størrelse med sin helt egen virkelighed? Fra 1400-tallet til begyndelsen af dette århundrede havde centralperspektivet domineret billedkunsten sammen med forestillingen om at den fotografiske realisme var malerkunstens absolutte højdepunkt. Tanken opleves i dag som absurd. Den forudsætter jo, at alle kunstnere gennem historien har arbejdet sig frem imod det samme mål, nemlig at opnå virkelighedstro livagtighed.

Da René Magritte i 1928 malede sit vellignende portræt af en krum pibe og forsynede det med teksten *Dette er ikke en pibe*, var det første gang en maler så entydigt fremsatte det synspunkt at et maleri ikke er det, det forestiller. Knud Agger har ikke malet et manifest. Men det samme markante synspunkt kastes her ud til debat fra billedets rum.

Samtidig leverer Knud Agger også et lyst modbillede til sin tids mørke virkelighed. For hans tidløse og anonyme skildring af en mor der ammer sit barn, bekræfter optimistisk og eviggyldigt at livet fortsætter i kærlighed, ro, tryghed og harmoni trods den samtidige borgerkrig i Spanien og udbruddet af den anden verdenskrig.